

ØKONOMISKE ANALYSER OG NØKKELTALL.

1. Innledning

Regnskapsanalysens formål er blant annet å gi opplysninger om siste års utvikling, samt sentrale utviklingstrekk i kommuneøkonomien. I regnskapsanalysen beskrives kommunens balanseregnskap, kapitalregnskap og driftsregnskap for 2006. Avslutningsvis er det tatt med enkelte begrep/nøkkeltall for dermed å vise hvordan kommunens finansielle stilling har utviklet seg de siste årene. Alle tall er oppgitt i hele 1000 kroner.

2. Balansen

Balanseregnskapet gir en oversikt over kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital. Alle anskaffelser av varige driftsmidler blir aktivert i balansen med anskaffelseskost. Det er foretatt avskrivninger på kommunens eiendommer.

Balansen gir et reelt bilde av utviklingen av kommunens omløpsmidler, lang- og kortsiktig gjeld. De bokførte beløp for omløpsmidler gir et godt grunnlag for å vurdere kommunens likvide stilling.

	2003	2004	2005	2006
EIENDELER				
Faste eiendommer og anlegg/utstyr	133 112	131 081	127 514	124 178
Aksjer, utlån	86 127	4 169	4 470	29 813
Pensjonsmidler		92 630	101 070	109 243
Sum anleggsmidler	219 239	227 880	233 054	263 234
Kortsiktige fordringer	17 789	10 336	13 436	15 703
Premieavvik		2 802	2 456	2 551
Kasse, postgiro, bankinnskudd	17 533	14 587	9 587	15 806
Sum omløpsmidler	35 322	27 725	25 479	34 060
Sum eiendeler	254 561	255 605	258 533	297 294
EGENKAPITAL OG GJELD				
Fondsmidler	-15 488	-13 843	-12 760	-11 960
Regnskapsmessig mindreforbruk	0	-1 016	-1 016	-3 175
Regnskapsmessig merforbruk	4 120	11 351	11 351	7 434
Udekket i investeringsregnskapet	0	210	277	595
Likviditetsreserve	-184	-184	-184	-1 384
Kapitalkonto	-56 955	-58 175	-52 776	-75 194
Sum egenkapital	-68 507	-61 657	-55 108	-83 684
Pensjonsforpliktelser	-98 301	-108 290	-119 438	-129 054
Andre lån	-65 843	-62 659	-62 084	-61 713
Sum langsiktig gjeld	-164 144	-170 949	-181 522	-190 767
Annen kortsiktig gjeld	-21 910	-22 999	-20 214	-20 339
Premieavvik	0	0	-1 689	-2 504
Sum kortsiktig gjeld	-21 910	-22 999	-21 903	-22 843
Sum egenkapital og gjeld	-254 561	-255 605	-258 533	-297 294

I forbindelse med analysen av balanseregnskapet ser vi nærmere på utviklingen av kommunens pensjonsforpliktelser, langsiktige gjeld og fondsmidler, samt arbeidskapital og likviditetsreserve.

2.1 Pensjonsforpliktelse

Kommunen har sine pensjonsforsikringer hos Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Pensjonskassene har laget følgende beregninger:

	2004	2005	2006
Estimert påløpte pensjonsforpliktelser 31.12	108 290	119 438	129 054
Pensjonsmidler	-92 630	-101 070	-109 243
Netto pensjonsforpliktelser	15 660	18 368	19 811

ØKONOMISKE ANALYSER OG NØKKELTALL

Tabellen viser at kommunens pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2006 i følge aktuarberegninger (mange forutsetninger) er 129 millioner kroner, mens innestående pensjonsmidler er på 109,2 millioner kroner. Det vil si en underdekning på 19,8 millioner kroner. Dette er en økning på 1,5 millioner kroner i forhold til 2005. Pensjonsforpliktelser føres som gjeld i balanseregnskapet, mens pensjonsmidler føres som anleggsmidler.

2.2 Langsiktig gjeld

Størrelsen på kommunens langsiktig gjeld (eks. Pensjonsforpliktelser) er en god pekepinn på den økonomiske handlefrihet i tiden som kommer. Lav lånegjeld medvirker til større handlefrihet. Kommunes langsiktig gjeld pr. 31.12.2006 er 61 millioner kroner. Av dette utgjør 1,5 millioner kroner lån til videre utlån (Husbank). I 2006 ble det foretatt låneopptak med 3 millioner kroner til investeringsformål. 1,5 millioner kroner av låneopptaket står som ubrukt pga ikke gjennomførte investeringsprosjekter.

Langsiktig gjeld	2003	2004	2005	2006
Lånegjeld pr. 1.1.		65 843	62 659	62 085
Nye låneopptak		2 600	2 900	3 000
Avdrag		-3 700	-3 474	-3 235
Ekstraordinært avdrag		-2 084	0	0
Avdrag investeringsregnskap		0	0	-137
Lånegjeld 31.12.	65 843	62 659	62 085	61 713
Etableringslån, videre utlån	1 099	1 484	1 475	1 587
Netto lånegjeld	64 744	61 175	60 610	60 126
Netto lånegjeld i % av løpende inntekter:				
Flesberg	59 %	55 %	49 %	45 %
Rollag	33 %	39 %	32 %	28 %
Nore og Uvdal	27 %	25 %	44 %	41 %

Tabellen ovenfor viser også utviklingen av kommunens netto lånegjeld i % av løpende inntekter de fire siste år og sammenlikning med de andre Numedalskommunene.

2.3 Fondsmidler

Fondsmidler er avsetninger kommunen har foretatt i tidligere regnskapsår eller i regnskapsåret.

Fond	2003	2004	2005	2006
Fond pr.1.1.		15 488	13 843	12 760
Netto endring i året		-1 645	-1 083	-800
Fond 31.12.	15 488	13 843	12 760	11 960

Som tabellen viser har kommunen ved utgangen av 2006 11,9 millioner kroner i fondsmidler. Dette er en reduksjon fra året før på 0,8 millioner kroner.

Fondsmidlene grupperes i Disposisjonsfond, Ubundne investeringsfond, Bundne investeringsfond og Bundne driftsfond. Tabellen nedenfor viser fondene fordelt i henhold til denne grupperingen.

Fond	
Disposisjonsfond	1 422
Disposisjonsfond	792
Tidligere disponert	500
Bundne driftsfond	6 210
Næringsfond	601
Konsesjonskraftfond	1 415
Disponerte fond(øremerket)	4 194
Ubundne investeringsfond	4 328
Kapitalfond	77
Kommuneskogfond	4251
Sum fondsmidler	11 960

2.4 Arbeidskapital

Arbeidskapitalen, som er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, har som funksjon å virke som en likviditetsreserve for å fange opp forsinkelser mellom inn- og utbetalinger. I tillegg vil arbeidskapitalen inneholde reserver (fondsmidler) som kan benyttes til fremtidige kapitalformål. Endringen i arbeidskapitalen tilsvarer differansen mellom tilgang og bruk av midler, og er et interessant uttrykk for utviklingen av kommunens likviditet.

Tabellen viser endringen i kommunens arbeidskapital i perioden 2003 til 2006. I 2006 er arbeidskapitalen styrket med 7,6 millioner kroner. Det vil altså si at kommunen har brukt 7,6 millioner kroner mindre enn hva som er anskaffet av eksterne midler.

Arbeidskapitalen	2003	2004	2005	2006
Omløpsmidler	35 322	27 724	25 479	34 061
Kortsiktig gjeld	-21 910	-22 999	-21 903	-22 843
Arbeidskapital	13 412	4 725	3 576	11 218
Endring i arbeidskapitalen	-10 396	-8 687	-1 149	7 642

2.5 Likviditetsreserven

Arbeidskapitalen pr. 31.12.2006 er 11,2 millioner kroner. Kommunens likviditetsreserve fremkommer ved å korrigere arbeidskapitalen for ubrukte lånemidler, fondsmidler og årets regnskapsmessige underskudd. Likviditetsbeholdningen må være så stor at den er tilstrekkelig som driftskapital til betaling av de løpende betalingsforpliktelser. Likviditetsreserven skal spesifiseres på egen konto under kommunens egenkapital

Arbeidskapitalen	2003	2004	2005	2006
Arbeidskapital	13 412	4 725	3 576	11 218
Korrigert for:				
Ubrukte lånemidler	-844	-1 244	-1 244	-2 727
Mer- mindreforbruk driftsregnskap	4 120	10 336	10 336	4 258
Mer- mindreforbruk investeringsregnskap	0	210	277	595
Fondsmidler	-15 488	-13 843	-12 761	-11 960
Likviditetsreserve	1 200	184	184	1 384

Oversikten viser at likviditetsreserven er 1,3 millioner kroner ved utgangen av regnskapsåret 2006. Det er avsatt 1,2 millioner kroner til likviditetsreserven i investeringsregnskapet i 2006. Dette gjelder tilbakebetaling av ett kortsiktig utlån til Statens vegvesen i 2001. Beløpet ble ført som "lån av likviditetsreserven" i 2001 og er tilbakeført ved innløsning i 2006.

2.6 Beregning av likviditetsgrader

Likviditetsgrad 1	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kasse/bank	21 597	20 493	17 533	14 587	9 587	15 806
Kortsiktig gjeld	12 981	18 594	21 910	22 999	21 903	22 843
Likviditetsgrad	1,7	1,1	0,8	0,6	0,4	0,7

Likviditetsgrad 1 forteller i hvilken grad kommunen evner å finansiere sine kortsiktige gjeldsforpliktelser. Likviditetsgrad 1 bør være 1.

Likviditetsgrad 2	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Omløpsmidler	39 453	42 402	35 322	27 724	25 479	34 061
Kortsiktig gjeld	12 981	18 594	21 910	22 999	21 903	22 843
Likviditetsgrad	3,0	2,3	1,6	1,2	1,2	1,5

Likviditetsgrad 2 er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Bør være større enn 2 for å kunne si at kommunen har god likviditet.

Generelt

Oversiktene viser at likviditeten de siste årene har vært veldig dårlig, men er på vei i riktig retning. Dette har sammenheng med at kommunen har store akkumulerte underskudd som nå delvis er inndekket. Situasjonen har altså bedret seg i 2006 og det er ikke benyttet kassekreditt dette året.

3. Investeringsregnskap

Forskriftene setter et klart skille mellom løpende drift og investeringer. Investeringsregnskapet viser utgiftene til investeringer og utlån og hvordan disse utgiftene og utbetalingene er finansiert.

Kommunens brutto investeringer i 2006 utgjør 4,1 millioner kroner, dette er inkl avsetning til likviditetsreserven med 1,2 millioner kroner.

Tabellen nedenfor viser investeringsregnskapet for de tre siste årene.

	2004	2005	2006
INVESTERINGSBEHOV			
Investeringer i anleggsmidler	5 654	4 712	2 437
Utlån og forskutteringer	610	277	411
Avdrag på lån	0	0	137
Avsetninger	429	0	1 200
Årets finansieringsbehov	6 693	4 989	4 185
FINANSIERT SLIK:			
Bruk av lånemidler	-2 200	-2 900	-1 517
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-1 276	-711	-1 536
Tilskudd til investeringer	-257	-1 182	486
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-754	0	-33
Andre inntekter	-577	0	-1 200
Sum ekstern finansiering	-5 064	-4 793	-3 800
Overføring fra driftsbudsjettet	0	0	0
Bruk av avsetninger	-1 419	-129	0
Sum finansiering	-6 483	-4 922	-3 800
Udekket	210	67	385

Oversikten ovenfor viser at finansieringen er gjennomført ved låneopptak og salg av kommunale bygninger.

Investeringsregnskapet er oppgjort med udekket beløp på kroner 385.000. Dette er i hovedsak egenkapitalinnskudd til KLP og var ikke budsjettet.

4. Driftsregnskap

Driftsregnskapet viser størrelsen på de løpende driftsinntekter og driftsutgifter og inneholder sentrale størrelser som **brutto driftsresultat** og **netto driftsresultat**. For å se utviklingen over tid, presenteres ovennevnte størrelser for de fire siste år.

Brutto driftsresultat viser forholdet mellom de løpende inntekter og utgifter knyttet til driften. **Netto driftsresultat** gir uttrykk for situasjonen etter at netto rente- og avdragutgifter er dekket. Netto driftsresultat forteller hvor mye kommunen har igjen til interne avsetninger og investeringer.

Regnskapsresultatet (Ikke disponert netto regnskapsresultat) fremkommer når vi korrigerer netto driftsresultat for interne avsetninger og bruk av tidligere avsetninger. Resultatstørrelsen forteller imidlertid lite om hvordan den økonomiske utviklingen har vært, men heller mer om samlet avvik i forhold til budsjett.

ØKONOMISKE ANALYSER OG NØKKELTALL

Tabellen nedenfor viser kommunens driftsresultat for de fire siste år.

Driftsresultat	2003	2004	2005	2006
Skatteinntekter	42 782	40 730	45 229	49 549
Eiendomsskatt	1 822	1 722	1 821	2 085
Rammetilskudd	29 452	29 726	26 318	36 484
Andre driftsinntekter	35 581	38 398	49 336	45 164
Sum driftsinntekter	109 637	110 576	122 704	133 282
Sum driftsutgifter	-116 876	-119 698	-125 409	-129 606
Brutto driftsresultat	-7 239	-9 122	-2 705	3 676
Renteutgifter	-1 038	-2 010	-1 519	-1 934
Renteinntekter	2 478	919	815	841
Avdrag på innlån	-3 551	-3 700	-3 474	-3 235
Mottatt avdrag på utlån	42	31	62	74
Utlån sosial og næring	-10	-34	-127	-84
Motpost avskrivninger	4 947	6 028	5 995	6 005
Netto driftsresultat	-4 371	-7 888	-953	5 343
Regnskapsresultat:				
Overf. til investeringsregn.	0	0	0	0
Netto avsetninger	249	655	953	-2 168
Ikke disponert netto driftsresultat	-4 122	-7 233	0	3 175
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter	-4,0 %	-7,1 %	-0,8 %	4,0 %

Driftsregnskapet for 2006 er oppgjort med regnskapsmessig mindreforbruk på 3,1 millioner kroner.

Netto driftsresultat er positivt med 5,3 millioner kroner som utgjør 4 % av totale inntekter. Dette er en økning 4,8 prosentpoeng fra i fjor.

Netto resultatgrad

Netto resultatgrad forteller hvor stor del av driftsinntektene (eks.rente) som kan benyttes til finansiering av investeringer og til avsetninger.

Driftsresultat	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Netto driftsresultat	6138	2843	-4370	-7887	-953	5343
Netto resultatgrad (i % av totale inntekter)**	6,1	2,6	-3,9	-7,1	-0,8	4,0

Netto resultatgrad er i 2006 4% Dette er økning på 4,8 prosentpoeng fra i fjor og er det beste resultat vi har hatt siden 2001. Fylkesmannen anbefaler at netto driftsresultat minst ligger på 3-4 %.

ØKONOMISKE ANALYSER OG NØKKELTALL

Avvik revidert driftsbudsjett og driftsregnskap 2006:

	Rev budsjett 2006	Regnskap 2006	Avvik
Driftsområder:			
0. Politiske styring- og kontrollorgan	1 235	1 550	-315
1. Fellestjenesten	13 369	12 857	512
2. Oppvekst- og kulturetaten	26 704	27 819	-1 115
3. Sosial- og barneverntjenesten	3 965	3 999	-34
4. Helse- og omsorgstjenesten	29 487	29 290	197
6. Teknisk, plan og ressurs	12 066	11 584	482
Sum avvik etatene			-273
Skatter, finans etc.:			
7. Ymse inkl premieavvik	102	581	-479
Skatt og rammetilskudd	-85 495	-88 119	2 624
Momskompensasjon investeringer	0	-444	444
Andre generelle ovf. Fra staten	-1 700	-1 704	4
Renter og avdrag	4 570	4 364	206
Konsesjonskraft, -avgifter	-1 600	-2 374	774
Avsetninger	400	525	-125
Mindreforbruk i 2006			3 175

Totalt sett er driften i etatene tilnærmet i balanse. Avviket i oppvekst- og kulturetaten utgjør i overkant av 4% av budsjetterte rammer og gjenspeiler feil forutsetninger i budsjettet for 2006. Det positive avviket innen Teknikk, plan og ressursetaten utgjør i stor grad "overskudd" innen kart- og oppmålingstjenesten jfr. selvkostberegning (note 18 i regnskapet). "Overskuddet" 392.060 kroner avsettes til bundne driftsfond for senere disponering. Viser for øvrig til etatenes egne rapporter.

Resten av tabellen viser at "overskudd" (mindreforbruk) i 2006 skyldes økt skatteinntang, salg av konsesjonskraft og momskompensasjon av investeringer.

Lønnsutgifter:

Som det framkommer av tabellen under utgjør lønnsutgiftene 62% av sum driftsutgifter. Dette er samme nivå som i 2005.

Netto lønnsutgifter (lønn inkl. pensjon og arbeidsgiveravgift, fratrukket ref. folketrygden) har steget med 1,6 millioner kroner eller 2,1% fra 2005 til 2006.

Refusjon fra folketrygden utgjør 3,7% av sum lønn i 2006. Dette er en reduksjon i forhold til tidligere år. Noe av reduksjonen kan forklares ved at det fra 1.1.2006 ikke lenger beregnes arbeidsgiveravgift av sykepenger og beløpet blir dermed mindre. Viser for øvrig til egen oversikt over fravær.

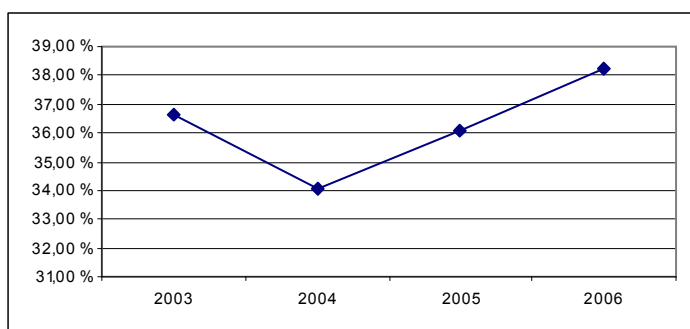
	2003	2004	2005	2006	Endring 2005/2006
Sum lønn	62 427	64 312	63 312	65 894	2 582
Pensjon	6 922	7 596	8 619	7 473	-1 146
Arbeidsgiveravgift	9 325	9 754	9 797	9 447	-350
Totale lønnsutgifter	78 674	81 662	81 728	82 814	1 086
Ref. sykelønn etc.	-4 146	-3 257	-3 598	-3 053	545
Netto lønnsutgifter	74 528	78 405	78 130	79 761	1 631
Lønn i % av sum driftutgifter	64 %	66 %	62 %	62 %	
Sykepenger i % av					
sum lønn	5,3 %	4,0 %	4,4 %	3,7 %	

5. Andre nøkkeltall

5.1 Skattedekningsgrad

Skattedekningsgraden viser hvor stor del av driftsutgiftene som dekkes av kommunens skatteinntekter (skatter er skatt på inntekt, naturressursskatt og eiendomsskatt) og kan være et mål på kommunens avhengighet av statlige overføringer.

Skattedekningsgrad	2003	2004	2005	2006
Sum driftsutgifter	116 876	119 698	125 409	129 606
Skatt på formue og inntekt ekskl eiendomsskatt	42 782	40 730	45 229	49 549
	36,60 %	34,03 %	36,07 %	38,23 %

I perioden ser vi at skattedekningsgraden har variert fra 34 til årets 38,2 %. Dette vil si at kommunens utgifter i størst grad må dekkes av andre inntekter enn skatteinntekter.

6. Konklusjon

Regnskapet blir gjort opp med ett positivt netto driftsresultat på 4 %, mens målsettingen i revidert budsjettet var 1,93 %. Det gode resultatet skyldes i all hovedsak høyere skatteinngang enn forventet og større inntekter på konsesjonskraften enn forventet. Det er også gledelig at etatenes driftsrammer totalt sett holdes tilnærmet budsjetterte rammer, tatt i betraktning tilpasning av en stor omstilling i årene 2005 og 2006.

Det er i 2006 inndekt 2,9 millioner kroner av tidligere akkumulert underskudd. Kommunens akkumulerte underskudd pr 31.12.2006 er dermed 7,4 millioner i driftsregnskapet og 0,5 millioner i investeringsregnskapet. Årets overskudd på 3,1 millioner kroner (med unntak av avsetning til bundne driftsfond på kroner 392.060) foreslås brukt til ytterligere inndekning i 2007 utover de 2,4 millioner kroner som allerede er budsjettert i 2007.

Det er foretatt låneopptak på 3 millioner kroner til investeringsformål samtidig som langsiktig gjeld er nedbetalt (avdrag) med 3,3 millioner kroner i år. Gjeldsbelastningen utgjør 61,7 millioner kroner ved årets slutt. Vi er inne i en periode hvor renten er på vei oppover. utfordringen er at renteøkning på 1 prosentpoeng utgjør økte driftsutgifter på 617.000 kroner i året.